

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Dodatne informacije in pojasnila – cepljenje proti okužbam s HPV

20.–26. JANUAR 2020

EVROPSKI TEDEN PREPREČEVANJA RAKA MATERNIČNEGA VRATU

Precepljenost deklic proti okužbam s HPV se povečuje

Ljubljana, 17. januar 2020 – Okužbe s humanimi papilomavirusi (HPV) so najpogostejše spolno prenosljive okužbe v svetu in tudi v Sloveniji. Vsaj polovica ljudi, ki so spolno aktivni, se v življenju okuži s HPV. Več kot 99% raka materničnega vratu nastane kot posledica okužbe s HPV. Humani papilomavirusi lahko povzročajo tudi nekatere druge rake spolovil, zadnjika in ustnega dela žrela ter genitalne bradavice. V Sloveniji imamo organiziran državni presejalni program za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materničnega vratu (DP ZORA) že od leta 2003. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) se je precepljenost deklic v letu 2019 glede na preteklo leto povečala za 10 odstotnih točk in se približala 60 %, kar je zelo razveseljivo.

Najboljša zaščita pred okužbami s HPV je cepljenje. V Sloveniji se cepljenje proti HPV izvaja kot priporočljivo cepljenje ob sistematskem pregledu pri deklicah, ki obiskujejo 6. razred osnovne šole in tudi pri tistih, ki so obiskovale 6. razred v šolskem letu 2009/10 ali kasneje in še niso bile cepljene (»zamudnice«). Redno cepljenje proti HPV pri deklicah izvajajo pediatri in šolski zdravniki. Zamudnice se proti HPV lahko cepijo tudi v ambulantah za študente, cepljenje pa lahko izvajajo tudi drugi zdravniki.

Cepljenje proti HPV je najbolj učinkovito pred morebitno izpostavljenostjo okužbi s HPV, torej pred prvimi spolnimi stiki. Cepljenje ne zdravi že obstoječe okužbe s HPV in njenih zapletov. Za zaščito oseb, mlajših od 15 let sta dovolj dva odmerka cepiva, za starejše od 15 let pa so potrebni trije odmerki. Do sedaj opravljene raziskave so pokazale, da zaščita s cepljenjem proti okužbi s HPV traja vsaj deset let, pričakuje pa se, da bo zaščita še bistveno daljša. Zaenkrat velja, da poživitveni odmerki niso potrebni.

Varnost cepiv

Cepiva proti HPV so varna in učinkovita, kar dokazujejo rezultati številnih raziskav ter podatki na podlagi cepljenja, ki poteka v številnih državah po svetu. Svetovna zdravstvena organizacija, ki redno pregleduje

podatke o spremljanju neželenih učinkov po uvedbi cepljenja proti HPV v rutinske programe ugotavlja, da je cepljenje proti HPV izredno varno. Neželeni učinki, ki se lahko pojavijo po cepljenju proti HPV so največkrat blagi in prehodni. Najpogosteje poročajo o lokalnih reakcijah na mestu cepljenja (bolečina, rdečina, oteklina) in zmerno povišani telesni temperaturi, slabosti, utrujenosti in glavobolu. Resnejši neželeni učinki so zelo redki. V Sloveniji je na voljo 2-valentno in 9-valentno cepivo proti HPV. 2-valentno cepivo ščiti pred okužbami z dvema visokorizičnima genotipoma HPV, ki povzročata vsaj 73% vsega raka materničnega vratu v Evropi. 9-valentno cepivo pa nudi zaščito pred okužbami s sedmimi visokorizičnimi genotipi HPV, ki povzročajo okrog 90 % raka materničnega vratu ter pred dvema nizkorizičnima genotipoma, ki povzročata do 90 % genitalnih bradavic. Obe cepivi sta namenjeni tudi preprečevanju nekaterih drugih predrakavih in rakavih sprememb anogenitalnega področja, ki jih povzročajo visokorizični genotipi HPV.

Maja 2019 je NIJZ je pripravil predlog širitve Nacionalnega programa cepljenja s cepljenjem dečkov proti okužbam s HPV, ki je bil poslan Zdravstvenemu svetu. Ko bo Zdravstveni svet predlog potrdil in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije zagotovil finančna sredstva, bo tudi za dečke na voljo cepljenje proti HPV na stroške obveznega zdravstvenega zavarovanja, tako kot je sedaj pri deklicah.

Podatki o neželenih učinkih po cepljenju

V Sloveniji se podatki o neželenih učinkih po cepljenju zbirajo na NIJZ v Registru neželenih učinkov po cepljenju, v katerega so dolžni poročati vsi zdravniki, ki ugotovijo neželene učinke. V obdobju 2009 do 2018 je bilo v Sloveniji razdeljenih več kot 140.000 odmerkov cepiva proti HPV. *»V tem obdobju smo v Register prejeli 177 prijav neželenih učinkov po cepljenju proti HPV. Zdravniki so najpogosteje poročali o bolečini, oteklini, rdečini na mestu cepljenja, povišani telesni temperaturi, slabosti, glavobolu, utrujenosti in omedlevici. Resnih neželenih učinkov, kot so npr. anafilaktična reakcija, šok itd., pa do sedaj nismo zabeležili. Vsi neželeni učinki so izzveneli v nekaj dneh brez posledic.«* je povedala **Nadja Šinkovec-Zorko, dr. med. z Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)**

Precepljenost narašča

Precepljenost proti okužbam s HPV v zadnjih treh letih v Sloveniji narašča. **Nadja Šinkovec, dr. med. z NIJZ je povedala:** *» V zadnjem letu se je precepljenost z drugim odmerkom cepiva proti okužbam s HPV pri deklicah v 6. razredu osnovne šole povečala za kar 10% (iz 49,5% v letu 2017/18 na 59,3% v letu 2018/19)«* ter dodala: *»Precepljenost deklic proti HPV je bila v letu 2018/19 najvišja v koroški regiji in je znašala kar 86,9 %, najnižja pa v ljubljanski regiji, kjer je znašala 48,5 %.«*

Služba za komuniciranje

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Trubarjeva 2, SI-1000 Ljubljana

Telefon: 01 2441 494, 01 2441 479

pr@nijz.si

www.nijz.si

[Podatkovni portal NIJZ](#)

